

บทที่ 5

บทสรุป

การพัฒนาแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิจัยและสรุปผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อทดลองใช้แบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้
 - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านหลักภาษาก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 - 2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านหลักภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความรู้ด้านหลักการใช้ภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 75
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย รายละเอียด และวิธีการในการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ในการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกภาษาไทย จำนวน 6 ชุด และนำแบบฝึกภาษาไทยที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาและให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสม ในองค์ประกอบต่างๆ ของแบบฝึกภาษาไทย จากนั้นได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกภาษาไทย ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกภาษาไทยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำแบบฝึกภาษาไทยไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนนจัน อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 3 คน โดยใช้เด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน คณะความสามารถ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เวลาในการจัดกิจกรรม และเนื้อหาของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 9 คน (แบบกลุ่มเล็ก) และโรงเรียนบ้านเนินกรอย จำนวน 30 คน (ภาคสนาม) เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้แบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ในการใช้แบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มทดลอง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโนนจัน อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 36 คน ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านหลักภาษา จากนั้นดำเนินการทดลองใช้แบบฝึกภาษาไทย เมื่อดำเนินการสอนด้วยแบบฝึกภาษาไทยเสร็จสิ้นแล้วจึงทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านหลักภาษา แล้วนำคะแนนมาเปรียบเทียบความสามารถด้านหลักภาษาของนักเรียนจากคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกภาษาไทย โดยใช้ค่าสถิติทดสอบที่แบบไม่อิสระ (t – test Dependent) และจากคะแนนทดสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกภาษาไทยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยใช้ค่าสถิติทดสอบที่แบบกลุ่มเดียว (t – test one sample)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษา จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมาตรวจความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบฝึกภาษาไทยจากการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หาประสิทธิภาพของแบบฝึกภาษาไทย โดยหาค่า E_1 / E_2 และพิจารณาตามเกณฑ์ 75/75

2. การใช้แบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบความสามารถด้านหลักภาษา ระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกภาษาไทย โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t – test Dependent) และเปรียบเทียบความสามารถด้านหลักภาษา ระหว่างหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกภาษาไทยกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว (t – test one sample)

3. การประเมินแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าเฉลี่ยที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์และแปลผล

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีความคิดเห็นว่าแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 และตรวจสอบประสิทธิภาพกับนักเรียนจำนวน 9 คน และ 30 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.72 / 76.67 และ 83.45 / 77.67 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75

2. ผลการใช้แบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเปรียบเทียบความสามารถด้านหลักภาษาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยใช้แบบฝึกภาษาไทย พบว่านักเรียนมีความสามารถด้านหลักภาษาหลังเรียนสูงกว่าก่อน

เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และมีความสามารถด้านหลักภาษาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การประเมินแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าโดยภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ แบบฝึกส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 รองลงมาคือ แบบฝึกช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65

อภิปรายผล

จากผลการทดลองใช้แบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีข้อประเด็นที่น่าสนใจ ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 เล่ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเมื่อพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบฝึกภาษาไทย ผลการพิจารณามีความเหมาะสมมากในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่ด้านคำชี้แจงประกอบการใช้แบบฝึกทักษะภาษาไทย ด้านคู่มือครู ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านแบบฝึก ทั้ง 6 เล่ม มีประสิทธิภาพของการทดลองแบบกลุ่มเล็ก เท่ากับ 81.72 / 76.67 และมีประสิทธิภาพของการทดลองแบบภาคสนาม เท่ากับ 83.45 / 77.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75 แสดงว่าแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการสร้างแบบฝึกภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างตามหลักวิชาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของของธอร์นไดค์ (Thronndike) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของผู้เรียนแต่ละชั้น โดยอาศัยการเรียนรู้ 3 กฎคือ กฎแห่งความพร้อม กฎแห่งการฝึกหัด กฎแห่งผลที่พอใจ และการดำเนินการสร้างแบบฝึกภาษาไทยได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาตลอด ซึ่งมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีการทดลองกับนักเรียนจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เวลาในการจัดกิจกรรม และเนื้อหาของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และแก้ไขข้อผิดพลาดพร้อมทั้งจัดทำสิ่งที่ควรเพิ่มเติมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงคิด วงศ์ภักดี (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้ภาษาไทย

เป็นภาษาที่สอง ผลการวิจัยพบว่าชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 97.50 / 63.15 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 60 / 60 และสอดคล้องกับงานวิจัยของฐาติยา อมรพลัง (2548) ได้พัฒนาแผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่องไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะเกมและเพลง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไตรภูมิวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เพื่อหาประสิทธิภาพของ แผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่องไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะเกมและเพลง และศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังใช้แบบฝึก ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่องไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกทักษะเกมและเพลง ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70/70 สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ด้านหลักภาษาได้ดีขึ้น

2. ความสามารถด้านหลักภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังจากเรียนโดยใช้แบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ความสามารถด้านหลักภาษาของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกภาษาไทยตามทฤษฎีของธอร์นไดค์ (Thronidike) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของผู้เรียนแต่ละชั้น โดยอาศัยการเรียนรู้ 3 กฎคือ กฎแห่งความพร้อม กฎแห่งการฝึกหัด กฎแห่งผลที่พอใจโดยการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกภาษานั้นนักเรียนได้มีโอกาสทำแบบฝึกแต่ละแบบฝึกตามลำดับจากง่ายไปหายากทำให้นักเรียนได้เพิ่มพูนความรู้ตามลำดับ และนักเรียนได้ฝึกทบทวนความรู้ ได้ฝึกระลึกถึงสิ่งที่เรียนแล้ว มาประมวลเป็นความรู้ในการทำแบบฝึก ทำให้นักเรียนไม่ท้อแท้และไม่สับสนในการฝึก ผสมผสานกับเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน จึงทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดี เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกบ่อย ๆ หลาย ๆ แบบฝึกจะทำให้นักเรียนมีความพร้อมจากการฝึกฝน และได้รับการตรวจสอบประสิทธิภาพการเรียนจากครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของราตรี ฤทธิสาร (2540) ได้รายงานการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่ใช้และไม่ใช้แบบฝึก เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังใช้แบบฝึกและเปรียบเทียบห้องเรียนที่ใช้และไม่ใช้แบบฝึก ผลการทดลองใช้พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความก้าวหน้าในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนครูผู้สอนและนักเรียนเห็นว่า แบบฝึกการอ่านมีผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการอ่านของนักเรียนมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีศักดิ์ ศรีตระกูล (2541) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบฝึกเสริม

ทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ก่อน-หลังจากการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ และผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำหลังการทดลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลมัย จันต๊ะยอด (2542) ได้รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการอ่านจับใจความโดยใช้แบบฝึกสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อหาประสิทธิภาพและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อน-หลังเรียนแบบฝึก ผลการวิจัย พบว่า แบบฝึกอ่านจับใจความที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนชุดฝึก

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกภาษาไทยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้ว่าแบบฝึกภาษาไทยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนี้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและเป็นสื่อที่นักเรียนให้ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์และฝึกทักษะ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีการใช้ภาษาที่อ่านง่าย และเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการอ่าน การเขียนตามสาระหลักภาษา ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ด้วยความสุข นักเรียนจึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับผลการวิจัยของ สุรัตนา ไตรโกชน (2542) ได้พัฒนาชุดการสอนวิชาภาษาไทย เรื่องหลักภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากการเรียนด้วยชุดการสอนวิชาภาษาไทย เรื่องหลักภาษา โดยมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนชอบเรียนด้วยชุดการสอนในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในระหว่างการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกภาษาไทย ผู้สอนควรมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และแนะนำในส่วนที่คิดว่าจะเป็นปัญหาต่อนักเรียนในขณะที่นักเรียนทำแบบฝึก
2. การใช้แบบฝึกควรคำนึงถึงความยากง่าย ความสามารถ และความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

3. การจัดกิจกรรมในการฝึก ควรเริ่มจากการฝึกสิ่งที่ย่างไปหายาก และให้นักเรียนได้ทราบผลทันที หากมีข้อบกพร่องจะได้แก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

4. ครูควรตระหนักถึงความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายวิธีแบบฝึกเป็นวิธีการหนึ่งเท่านั้น ที่พัฒนาทักษะแก่นักเรียน ได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

5. แบบฝึกควรออกแบบให้เหมาะสมกับการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรสร้างแบบฝึกเฉพาะเรื่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ให้ความรู้ในเชิงลึกเฉพาะเรื่องนั้นๆ ในสาระหลักภาษาเช่น มาตราตัวสะกด
2. ควรสร้างแบบฝึก ในวิชาอื่นๆ เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน
3. ควรเปรียบเทียบความสามารถด้านหลักภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกภาษาไทยกับนวัตกรรมการสอนประเภทอื่น เช่น ชุดกิจกรรม บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E - BOOK) เป็นต้น